

Hendrik Terbrugghen, De fluitspeler.

Museum, Kassel

tijds — tusschen 1600 en 1620 — de schildersmentaliteit gekweekt, waaruit later de hoogste uitingen van het Europeesche genie zouden voort komen: Rembrandt, Vermeer, Velasquez. Enkele jaartallen van die eerste generatie van Caravaggio-volgelingen: Elsheimer stierf te Rome in 1610. Lastman woonde er van 1604—1607. Honthorst verliet de Heilige Stad in 1619 of '20. Terbrugghen was er, evenals Honthorst, bijna 10 jaren gevestigd (1604—1614) en Baburen schiep in 1617 de schilderijen van S. Pietro al Montorio. Rubens, Gherard Seghers, Finsonius en Th. Rombouts werkten in Italië alle ongeveer in dezelfde jaren.

Slechts Adam Elsheimer, de schepper van nachtelijke elegieën bij maanlicht, was, dunkt mij, voor hij in Rome kwam, reeds begaafd met een eigen artistiek inzicht en een eigen visie op het landschap. Al de andere schilders ondernamen hun reis naar Italië terstond na hun academischen studietijd. Wij behoeven ons dus niet te verwonderen dat ze zeer geïmponeerd waren door de kunst van Caravaggio. Overigens hielden ze zich weinig bezig met de diepere waarde van deze schilderkunst: het licht als vormscheppend element van de plastische massa, verdiept als zij waren in de studie van kunstmatige lichteffecten in nacht- en kaarslichtscènes, het afbeelden van losse, vroolijke gebeurtenissen, en de schilderachtigheid van kleeren, linten, baretten en pluimen....

Pieter Lastman, die zich in Amsterdam op zijn kennis van Caravaggio liet voorstaan, bracht naar zijn vaderland een teekenstijl en een koude metaalachtige kleurenkeuze mede, die aan zekere Toscaners doen denken, bijvoorbeeld aan Alessandro Allori. Gherardo delle Notti, die de zeldzame eer geniet onder de Italiaansche bronnen genoemd te worden, was zonder twijfel — enkele kalme stralende jeugdwerken uitgezonderd — de meest gekunstelde vulgarisator van Caravaggio's kunst.

Het was Van Baburen, die, beter dan de anderen, de taal van Caravaggio heeft weten te vertalen in het ruwere noordelijke dialect door de kracht van zijn schaduwen en door de onaantastbare natuurlijkheid van zijn modellen.